

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ: ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΘΕΙ

Άρθρο του Γενικού Διευθυντή του ΣΦΕΕ, Μιχάλη Χειμώνα

Μιχάλης Χειμώνας

Γενικός Διευθυντής του ΣΦΕΕ

Η Ευρώπη βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σημείο καμπής όσον αφορά τη θέση της στο παγκόσμιο οικοσύστημα καινοτομίας, καθώς η μείωση κατά 25% των κλινικών μελετών που διεξάγονται εντός των συνόρων της αντανακλά την απώλεια ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. έναντι των ΗΠΑ και της Κίνας. Η εξέλιξη αυτή δεν επηρεάζει μόνο την ερευνητική δραστηριότητα, αλλά και την ικανότητα της Ευρώπης να προσελκύει επενδύσεις και να διασφαλίζει την έγκαιρη πρόσβαση των ασθενών σε καινοτόμες θεραπείες. Η αντιστροφή αυτής της τάσης προϋποθέτει ένα ισχυρότερο οικοσύστημα βιοεπιστημών, με ταχύτερες και πιο ευέλικτες διαδικασίες για τις κλινικές μελέτες, σταθερό κανονιστικό πλαίσιο και πολιτικές που θα ενισχύουν την καινοτομία. Στην Ελλάδα, η δυναμική προσέλκυσης κλινικών μελετών τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει επιβράδυνση, σε ένα περιβάλλον όπου ο διεθνής ανταγωνισμός εντείνεται. Η χώρα μας διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, ό πως υψηλού επιπέδου επιστημονικό προσωπικό, αξιόλογες νοσοκομειακές δομές και πρόσβαση σε εξειδικευμένους ερευνητές. Ωστόσο, οι επενδύσεις σε κλινικές μελέτες παραμένουν περίπου στα 100 εκατ. ευρώ ετησίως, επίπεδο χαμηλότερο από τις πραγματικές δυνατότητες της χώρας. Ο μηχανισμός συμψηφισμού επενδυτικού clawback με δαπάνες κλινικών μελετών και Ε&Α δημιουργήσε αρχικά σημαντικές προσδοκίες, αλλά η αποτελεσματικότητά του έχει περιοριστεί. Ενδεικτικά, οι συμψηφισμοί από επενδύσεις σε κλινικές μελέτες ανήλθαν περίπου σε 50 εκατ. ευρώ το 2021, ενώ την περίοδο 2023–2024 περιορίστηκαν σε περίπου 5 εκατ. ευρώ ετησίως.

Η χώρα μας θα μπορούσε να προσελκύσει επενδύσεις ύψους έως 500 εκατ. ευρώ σε κλινικές μελέτες, δημιουργώντας παράλληλα προστιθέμενη αξία περίπου 1 δισ. ευρώ για την ελληνική οικονομία, εφόσον προχωρήσουν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και ενισχυθούν τα κίνητρα για επενδύσεις στην καινοτομία.

Τα οφέλη από την ανάπτυξη των κλινικών μελετών είναι σημαντικά και έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη:

1. Πρόσβαση των ασθενών στην καινοτομία:

Οι συμμετέχοντες έχουν πρώιμη πρόσβαση σε θεραπείες που θα διατεθούν στην αγορά μετά από 5-8 χρόνια, ενισχύοντας την ισότιμη πρόσβαση στην καινοτομία.

2. Δημοσιονομική αποφόρτιση του συστήματος υγείας:

Οι θεραπείες παρέχονται δωρεάν στο πλαίσιο των μελετών, με σημαντική εξοικονόμηση πόρων για το κράτος. Ενδεικτικά, σύγχρονες ανοσοθεραπείες μπορεί να υπερβαίνουν τα 70.000 ευρώ ανά ασθενή.

3. Ενίσχυση επιστημονικού και νοσοκομειακού δυναμικού:

Τα δημόσια νοσοκομεία και οι ερευνητές ενισχύονται οικονομικά και επιστημονικά, συμβάλλοντας στη συγκράτηση υψηλής εξειδίκευσης ανθρώπινου δυναμικού στη χώρα.

Παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, εξακολουθούν να υπάρχουν θεσμικά και λειτουργικά εμπόδια που περιορίζουν την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας. Ζητήματα όπως η περιορισμένη επιλεξιμότητα ορισμένων επενδυτών, η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού μεταξύ δράσεων έρευνας και ανάπτυξης και επενδυτικών σχεδίων, καθώς και οι αυστηροί χρονικοί περιορισμοί υλοποίησης, λειτουργούν ανασταλτικά για την προσέλκυση νέων κλινικών προγραμμάτων.

Οι κλινικές μελέτες αποτελούν μια στρατηγική ευκαιρία που η Ελλάδα δεν πρέπει να αφήσει ανεκμετάλλευτη. Με τις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, η χώρα μπορεί να ενισχύσει τη θέση της στον διεθνή χάρτη της κλινικής έρευνας, προς όφελος των ασθενών, του συστήματος υγείας και της εθνικής οικονομίας.

